

SKANDINAVISK VERSJON

JANUAR 2023 - TEMA: FORVALTNING

BIBEL

samtaler

Studiemateriale utviklet av Adventistkirken i Skandinavia, for bruk i ukentlige studiegrupper

Bibelsamtaler - 1. kvartal 2023

Bakgrunnen for felles skandinavisk sabbatsskolemateriale

Adventistkirkene i Skandinavia har gått sammen om å lage et supplement til bibelstudiene som utarbeides av verdenskirken. Som den store spørreundersøkelsen i Norge viste, mener rundt halvparten av oss at "lekseheftet" ikke alltid er relevant for hverdagen vår. Dette nye materialet er tilrettelagt med åpne spørsmål som inviterer både til refleksjon og livsnære, lærerike og nyttige samtaler rundt bibeltekstene.

Hvordan bruke dette materialet på 1 - 2 - 3

1) Hovedmålet er at bibelteksten, skal være fokus for samtalen. Derfor foreslår dette materialet lengre bibeltekstavsnitt. Refleksjonsspørsmålene (se neste oppslag eller bokmerkene) er ment å brukes når man utforsker disse tekstene.

2) Det er to sider med støtte-stoff til hver bibelsamtale. Venstresiden inneholder i tillegg til bibeltekstene, relevante spørsmål og tema man kan velge å snakke om. Siden til høyre gir informasjon og perspektiver som kan være relevant for å forstå bibeltekstene bedre.

3) Det er ikke viktig å komme gjennom alle tekstene og temaene. Ordstyreren kan velge hvilke tekster og tema man vil begynne med, og så ser dere hvor langt dere kommer.

VEILEDENE IDEER

- **Les Bibelen:** Det viktigste er å lese og reflektere over bibelteksten og hvordan den angår oss.
- **Livsnært:** Formuleringer, spørsmål og refleksjoner har ofte en personlig vinkling. Forhåpentligvis vil det være utfordrende og relevant både for hodet og hjertet.
- **Lærerikt:** Hvert studium gir kommentarer og/eller bakgrunn til bibeltekstene. Det kan også bli lagt ut supplerende materiale på www.sabbatsskolen.no
- **Fleksibelt:** Gruppen velger hvilke tekster og tema de vil fokusere på. Det er ikke viktig å komme gjennom alt.
- **Enkelt:** Det skal være enkelt å lede og enkelt å delta. Refleksjonsspørsmålene sammen med oversikten på venstresiden av hver ukes materiale kan brukes som en mal for samtalen enten ordstyrer/deltakere stiller forberedt eller ikke. Gruppen kan være med å velge hvilke tekster og spørsmål de synes er mest relevante.

Tema: Forvaltning

Bibelsamtale 1

1/1 - 7/1 2023

Bibelsamtale 2

8/1 - 14/1 2023

Bibelsamtale 3

15/1 - 21/1 2023

Bibelsamtale 4

22/1 - 28/1 2023

Bibelsamtale 5

29/1 - 4/2 2023

Bibelsamtale 6

5/2 - 11/2 2023

Bibelsamtale 7

12/2 - 18/2 2023

Bibelsamtale 8

19/2 - 25/2 2023

Bibelsamtale 9

26/2 - 4/3 2023

Bibelsamtale 10

5/3 - 11/3 2023

Bibelsamtale 11

12/3 - 18/3 2023

Bibelsamtale 12

19/3 - 25/3 2023

Godt å være i Guds familie

Guds avtale med meg

Hvorfor er en tidel Guds tanke?

Gleden ved å spre evangeliet

Hvordan unngå bunnløs gjeld

Penger på konto eller himmelsk rikdom

Betydningen av det ubetydelige

Betydningen av en positiv visjon

Misunnelse blir du ikke rik av

Rikere av å gi?

Økonomiske kriser

Trofasthetens belønning

Forslag til ordstyreren

FORBEREDELSE

- Les veiledningen for den aktuelle bibelsamtalen.
- Velg en eller flere tekster du ønsker å fokusere på.
- Velg noen spørsmål eller tema du synes er viktig å snakke om.
- Velg noen refleksjonsspørsmål (neste side) som vil være nyttige når dere utforsker bibelteksten.

Noter for deg selv:

- Hvilke tanker vil jeg begynne med?
- Hvilke hovedtanker ønsker jeg at vi snakker mest om?
- Hva håper jeg at gruppen vil ta med seg fra bibelsamtalen?

Alternativt kan gruppen være med å velge hvilke tekster og spørsmål de synes er mest relevante å snakke om.

Du kan også undersøke andre ressurser

- Adventistkirkens ressurside
www.sabbatsskolen.no (skan QR koden)
- www.sabbath.school
- <https://www.inversebible.org/>
- <https://www.pineknoll.org/sabbath-school-lessons>

I STUDIEGRUPPEN

Fortell hvilke tekster du har tenkt at dere fokuserer på. Les dem høyt. Start samtalen ved å stille det første spørsmålet du har valgt fra veilederen eller refleksjonsspørsmålene. La alle som vil få komme til orde, også om det blir noen avstikkere. Forsøk å holde samtalen til det overordnede temaet.

Refleksjonsspørsmålene

GODE SPØRSMÅL FOR SAMTALE OG REFLEKSJON

Still gjerne spørsmål som begynner med: hvem, hva, hvor eller hvorfor. Å forstå og forholde seg til teksten i sin historiske sammenheng er viktig. For å gjøre bibelsamtalen aktuell og personlig, kan du oppmuntre til reaksjoner som berører følelser og sanser i forbindelse med teksten. Hva overrasker, hvilket bilde av Gud får vi, og hva kan vi bruke det til i dag?

BAKGRUNN FOR TEKSTEN

Hva er den **viktigste** tanken du tar med deg fra det du har lest?
Hvilken **hensikt** tror du forfatteren hadde med å skrive dette?
Hvem skriver forfatteren til? Hvem har han i tanke?
Hva er den **historiske** sammenheng for det du har lest?
Hvorfor tror du teksten du leste ble tatt med i **Bibelen**?

REAKSJONER PÅ TEKSTEN

Hvilken **stemning** gir teksten deg? (trist, inspirert, glad osv.)
Hva kan man se for seg at ulike lesere vil være **uenige** om?
Hva kunne du satt på en **plakat** og hengt på veggen?
Hva er vanskelig eller **problematisk** i det du har lest?
Hvilke ord og uttrykk **husker** du umiddelbart best fra det du har lest?
Hvilke vers, ord eller uttrykk får du lyst til å **understreke**?

HVA KAN JEG BRUKE DET TIL?

Er det noe det er **viktig** å fortelle andre om fra det du har lest?
Hva er mest historisk informasjon, og hva er **universelle** prinsipper?
Hvis du skulle lage et **"tropsunkt"** fra teksten, hva ville det være?
Hva **forteller** teksten om hvem Gud er og hva han vil?
Hvilket **budskap** inneholder teksten som ville resonnere med en som ikke tror?

Godt å være i Guds familie

OVERSIKT

Familien er det vanligste bilde på menigheten i Det nye testamente. Hver gang vi bruker ord som far, mor, søsken og barn, vekkes tanken på en familie. For de første kristne var menigheten som en stor familie. Våre tanker om «familien» rommer både gode, men også vanskeligere elementer. For noen mennesker er begrepet familie ødelagt. Hvordan er det mulig å håndtere både den ødelagte og den ideelle holdningen til ideen om Guds familie? Prøv å ha dette i bakhodet når du leser denne ukens skriftsteder.

TEKSTENE:

- 1 Joh 3
- Rom 8,1-17
- Matt 6,19-24
- Matt 7,7-11

Adoptert?

Paulus snakker om å bli adoptert inn i Guds familie. Hva er betydningen av å være et biologisk barn vs. en som er adoptert? Hvorfor tror du Bibelen bruker disse bildene? Har den en annen betydning for oss i dag enn den hadde for de som først leste den?

Synd i Guds familie?

Hva mener Paulus med ordet synd? Hvordan påvirker forståelsen av å være en del av Guds familie vårt syn på «synd»? Hva er forholdet mellom å ha «feil pass» og «utføre feil eller manglende handlinger»? I hvilken grad bør jeg være opptatt av å holde familien «ren»? Hvor langt strekker bildet av «Guds familie» seg?

Hva er fordelene med å være i Guds familie?

Hvis Gud er vår "Far", hva kan vi si om eierskapet til "huset" og familien? Når Gud bryr seg om oss som en far, hva betyr det i praksis for meg – og for den som leter på søppelfyllingen etter plast å selge? Hva er fordelene og ulempene ved å delta i Guds familie? Hvilken forskjell tror du det gjør for Gud at du er en del av hans familie?

Hva med "de andre"?

At jeg er en del av Guds familie kan inspirere. Men det krever et åndelig syn på livet og at Bibelen er viktig. Hvilke tanker kan påvirke samtalen min med dem som ikke er troende?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

1 Joh 3 | Familiefølelser

Ikke noe er viktigere enn at medlemmene i Guds familie elsker hverandre – praktisk, jordnært og omsorgsfullt. Dramatiske bilder trekkes frem. Kain som ikke ville være sin brors vokter og endte opp med å bli sin brors morder. Vi aner litt av den hebraiske enten-eller måten å uttrykke seg på bak hele dette kapitlet. Storbyene i Romerriket var den gang fulle av arbeidssøkende fra landsbygda. Boforholdene var elendig. Det var alle mot alle og sykdom og nød. Folk var ensomme og isolert fra familiene sine. Å få komme inn i den kristne familien, der alle passet på alle og man elsket hverandre, var å gå fra død til liv på mer enn én måte.

Rom 8,1-17 | Storfamilien

Lovens mål hadde hele tiden vært å lede Guds folk til liv, og i Messias Jesus som selv var veien, sannheten og livet, var dette livet nå tilgjengelig - ikke bare for jøder, men for alle som hadde fått det nye livet inni seg. "Alle som drives av Guds ånd er Guds barn."

Matt 6,19-24 | Stedet for mitt hjerte

"I himmelen" betyr "der Gud er". Skatter hos Gud er trygge. De neste rare versene om kroppens lampe forklarer hva det er snakk om. "Et godt øye" (mange oversettelser prøver seg med "klart") er et Hebraisk uttrykk for å være gavmild. Dersom vi er med å lindre nød er vi ikke bare verdens lys, men plasserer pengene våre "hos Gud". Eller som teksten sier "i himmelen". Igjen ser vi den typiske hebraiske enten-eller måten å formulere seg på i vers 24. Uttrykket betyr her at en av dem (Gud eller mammon) vil være viktigere enn den andre for deg.

Matt 7,7-11 | En omsorgsfull Far

Hvor mange av oss kan motstå kraften i en ærlig bønn? Vi vil heller krysse gaten, eller la være å ta telefonen, enn å måtte høre oss selv si nei! Slik er Gud også, sier Jesus. Men hvis vår himmelske Far vil sørge for barna sine, kan ikke vi, barna hans, lukke øynene og lommebøkene for hverandre. Det er antakeligvis gjennom oss han vil møte behovene og gi gode gaver til dem som ber ham. Vi kan ikke be Fadervår (gi OSS i dag VÅRT daglige brød) og samtidig ignorere sultne søsken.

ETTERTANKE

På hvilke måter har du opplevd menigheten som en familie?
Hvordan ville menigheten og livsstilen vår endre seg om vi skulle ta familie-metaforen helt ut? Synes du det høres attraktivt ut?
Hva betyr det i praksis å være "drevet av Guds Ånd"?

Guds avtale med meg

OVERSIKT

Bibelens verden opererte basert på avtaler, kontrakter og pakter. Noe var nedskrevet, andre var basert på allment aksepterte normer. Paktene i Det gamle testamente er formulert omtrent på samme måte som datidens politiske avtaler. Avtalene i Det nye testamente bygger kanskje mer på datidens avtaler med personlige velgjørere. Felles er at en med makt og midler tar en annen med mindre makt og midler under sine beskyttende vinger og setter sin egen ære på spill i forholdet. Å ikke hedre en slik velgjører med takknemlighet, lojalitet og tjeneste brakte skam over både velgjøreren og mottakeren av gode. Det handlet om ære og skam i en kultur hvor nettopp dette var av avgjørende betydning. Hvilke tanker har du om den avtalen Gud har med oss mennesker i dag?

TEKSTENE:

- Joh 6,22-29
- 2. Pet 3,1-17
- 5. Mos 28
- Ord 3

Naturlover og personlige avtaler

På hvilken måte er naturen en del av Guds avtale? Hvor kommer det personlige inn? På hvilken måte er frelses-historien en del av Guds avtale med oss? Hva betyr det om du er troende eller ikke i denne sammenhengen?

Guds avtale på Moses' tid

Hvordan tror du israelittene oppfattet Guds ønsker for dem? Hvordan ser du på relevansen for oss i dag? Hvilket bilde av Gud ser du i Guds pakt på Sinai. Hvordan tror du Gud viser seg i dag?

Hva inkluderer Guds avtale med deg?

Hvilke konsekvenser har Guds omsorg for disse områdene av livet ditt?

Penger?

Tid?

Personlighet?

Meninger?

Mitt sosiale engasjement?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Joh 6,22-29 | En ny avtale

Dette kapitlet har flere ekko fra da Israel gikk ut fra Egypt og sluttet pakt med Gud ved Sinai. Folket får mat i ørkenen og Jesus viser seg også som herre over havet (sml Rødehavet som delte seg). Budskapet er at Jesus er en ny Moses, og etterfølgerne hans et nytt Israel. Samtalen i Joh 6,22-29 er også Johannes sin nattverdstale. Alle de andre tekstene om nattverd inneholder ordet pakt (f. eks. Luk 22,20) eller altså "avtale". Men hva forventer denne nye avtalen av oss?

2. Pet 3,1-17 | En toveis forventning

De kristne venter på et stort skifte i historien. En stor helbredelse. Men i dette ligger også en forventning til at den kristne allerede nå lever det livet de lengter etter. Hva ville man sagt om en som lengter etter "en ny jord hvor rettferdighet bor" men i sitt eget liv ikke løftet en finger i møte med urettferdighet?

5. Mos 28 | Avtaleløs dramatik

Hebreerne tenkte i konkrete bilder og det bærer språket preg av, også 5 Mos 28. På den tiden kunne en stor og mektig konge (tenk keiser) ta små stater under sine vinger, beskytte dem mot fiender og la dem få lov å utvikle seg i fred, mot at de naturligvis betalte skatt og var lojale mot "keiseren". Om de forrådte hans "godhet", kunne keiseren slutte å beskytte dem mot fiendene eller selv komme for å gjenopprette sin ære. De grafiske beskrivelsene i 5. Mos 28 maler dramatiske bilder hvor galt det kan gå for en liten svak nasjon som har sveket sin herre og er overlatt til seg selv i en verden full av fiender og uforutsigbar natur.

Ordsp 3,1-27 | Hvordan verden er

Noen mener at Guds lover egentlig bare beskriver hvordan verden er skapt til å fungere. Prøv å bryte gravitasjonslovene og opplev forbannelsen. På samme måte er Guds lover som en bruksanvisning for fellesskapet. Ordspåkene inneholder også observasjoner av hvordan verden fungerer, en katalysator for visdom ettersom vi lærer å samarbeide med hvordan verden faktisk er. På den måten er Guds skaperverk i seg selv en slags forventning til hvordan vi skal leve.

ETTERTANKE

Er Guds ord og forventninger til oss interessante fordi de gir viktige instruksjoner om et godt liv, eller fordi han vil straffe oss om vi bryter med dem? Forventer Gud vårt samarbeid for sin skyld eller for vår? Eller er det kanskje slik at om vi lykkes, æres han?

Hvorfor en tiendedel?

OVERSIKT

Begrepet "tiende" er kjent for mange kristne. Men gir det gamle regelverket mening i et moderne samfunn hvor betaling ikke skjer i varer? Denne uken skal vi se på Bibelens idé om hvordan alle kan bidra til å fremme troen, og hvordan disse prinsippene også kan være aktuelle i dag.

TEKSTENE:

- **1. Mos**
14,13-21
- **5. Mos**
12,8-19
- **Mal 3,6-12**
- **Heb 7,1-8**

Tiende, gaver, offer

En tiendedel nevnes i Bibelen sammen med både gaver og offer. Er det riktig å fokusere kun på én del av dette? Hvis ofringer ikke gjelder for oss i dag, hvorfor skulle de andre delene gjøre det? Er instruksjonene i Mosebøkene bare en beskrivelse av hvordan de praktiserte finansiering den gang - eller inneholder de prinsipper som er bindende for oss i dag?

Hva er grunnlaget?

Når du leser tekstene for denne uken, hvilke prinsipper ligger til grunn for hele spørsmålet om "tiende"? Er det belegg for at denne delen tilhører Gud mer enn alt det andre som egentlig også tilhører ham? Hva med andre verdier enn penger vi kan gi til Guds sak? Hvorfor kan tiendeprinsippet være et gudgitt prinsipp for å fremme og finansiere tro? Hvis du tror det ikke er en direkte kommando, gir det fortsatt mening i våre dager?

Hvordan passer tiende og gaver inn i dagens økonomi?

Hva er forskjellen på å se på dette med tiende strengt matematisk eller som et mer generelt prinsipp? Eller er det kanskje begge deler? Hvordan beregner du tienden av inntekten? Netto? Brutto? Hva med bedrifter med avskrivninger og erstatninger som ikke inneholder pengetransaksjoner? Hvordan påvirker det deg at det ofte er den mottakende kirken som er den største forkjemperen for tiende? Hvilken effekt har det når ord som «frykt» og «ran» brukes som motivasjon for tiende? Hvordan kan prinsipper om tiende og gaver bli mer enn matematikk for den enkelte?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

1. Mos 14,13-21 | Tiende av krigsbytte

Dette er lenge før Moses hadde mottatt noen lov om tiende. Word Biblical Commentary sier at på denne tiden var det vanlig at rettskafne mennesker gav både helligdommer og konger tiende. Melkisedek kom ut og velsignet Abraham, og god folkeskikk krevde et motytelse. Tien- den var skikk og bruk, litt på samme måte som 10 prosent er en slags ramme for frivillig tips på restauranter i Norge.

5. Mos 12,8-19 | Tiende og gaver en del av noe større

3. Mosebok beskriver prestatjenesten i ørkenen, 5. Mosebok livet etter at Israel har kommet inn i landet. Levittene og prestene bodde da mange steder i hele landet (4 Mos 35,1-8), og tjente folket både der de var og på skiftarbeid i templet/helligdommen. Men de eide ikke land og måtte derfor ha andre inntektskilder, f. eks tienden. Men denne teksten pålegger Israelittene at noe av tienden og førstegrøden skulle brukes til en gledes fest for Guds ansikt der giveren selv koste seg med tiende-maten.

Mal 3,6-12 | Tiende og gaver som en del av tilbedelsen

Malaki ble skrevet en gang etter at Jødene hadde kommet tilbake fra Babylon. Man drev med gjenoppbygging og ventet på at Gud skulle gjenopprette Juda som et uavhengig kongerike. Denne teksten handler om sammenhengen mellom gudsbilde vårt og våre økonomiske prioriteringer. Man må nesten lese Mal 1,6-14 som bakgrunn. Legg også merke til argumentet: "Kom med hele tienden til forrådsammeret, så det finnes mat i mitt hus." Tienden og gavene handlet om å forsørge hele virksomheten som gikk ut fra templet (se f. eks. 5 Mos 14,28-29).

Hebr 7,1-8 | Tiende og gaver i Det nye testamente

Det er ikke mange tekster om tiende i Det nye testamente. De andre stedene er Matt 23,23/Luk 11,42 og Luk 18,12. Hebreerbrevet gjenforteller her det som skjedde mellom Abraham og Melkisedek og minner også om Levittenes rett til tiende. Legg merke til hvordan teksten vektlegger verdigheten til tiendemottakeren og at Melkisedek fikk "tiende av det beste krigsbyttet" (v4). Hva sier dette siste om det matematiske innholdet i ordet "tiende"?

ETTERTANKE

Tienden ble også brukt til å finansiere tempeltjenesten, lindre nød og prestene hadde også en slags folkehelsefunksjon (F. eks. 5 Mos 14,28-29; 3 Mos 13; Luk 17,14). Også den første menighet forsørget hjelpeløse (Apg 6,1-7; 9,36-39.) og ledere (1Tim 5,17-18). Hva er din drøm for menigheten og hva koster den?

Hvorfor en tiendedel?

OVERSIKT

I Guds øyne har forvaltning mye med holdning å gjøre. Dette ser vi i historien om den fattige enken. Økonomiske midler er viktige for å utføre de fleste oppgaver, men det finnes også andre måter å gi for å fremme evangeliet.

TEKSTENE:

- **Mark 14,3-9**
- **2. Kor 9,1-15**
- **Matt 6,24-34**

Kirken som en bedrift?

Hvilke konsekvenser, gode eller dårlige, ville det å drive kirken som en bedrift med salgsaktiviteter ha? Hvilke utfordringer er det med å fokusere på henholdsvis motivasjon, størrelse på gaver, pengegaver kontra tjenester? Lønner det seg å gi til fremme av evangeliet? Hvordan reagerer vi når kirken oppfordrer oss til å gi til kirkens prosjekter? Finnes det andre måter å finansiere kirkens drift på, eller ville det hatt en ødeleggende virkning på menighetsfellesskapet?

Ledelse og motivasjon?

Hvorfor er det ofte et så følsomt tema å snakke om gaver, penger og tjenester i forhold til kirkedrift eller misjonsvirksomhet?

Hvor viktig er gode tanker og intensjoner når man gir penger til at menigheten kan utføre sitt oppdrag? Hvilke andre former for støtte kan gis for å fremme evangeliet enn direkte pengegaver?

Hvor mye har du igjen hvis du gir bort alt?

Hva er balansen mellom å gi en delmengde og å gi bort alt? Hvis Gud eier alt og han sørger for dagen og veien, hva er betydningen av å gi på en gjennomtenkt måte? Hvordan avhenger evangeliets fremgang av min glede ved å gi? Hvordan reagerer vi hvis vi ser gaver brukes uklokt?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Mark 14,3-9 | En merkelig prioritering?

En denar var en dagslønn. 300 denarer blir da sånn ca. en årslønn. Kanskje ikke så rart om noen mente pengene kunne vært bedre anvendt? Jesu svar henviser muligens til 5 Mos 15,11: "Det vil alltid være fattige i landet, og derfor påbyr jeg deg: Lukk villig opp hånden for din bror, for de nødlidende og fattige i landet ditt!". Å helle salve over hodet, minnet kanskje om en kongelig salving, om ikke for tilskuerne så kanskje for senere lesere som godt visste hvem Jesus var.

2. Kor 9, -15 | Gaver og motivasjon

Kan Gud velsigne den lukkede gjerrige hånden, slik han kan velsigne den åpne og gavmilde? Denne tekstens om å så økonomisk såkorn, for så å høste materielle velsignelser har blitt misbrukt av TV- predikanter for å motivere forsamlinger til å gi dem penger. Etterpå kan de si: "Se det virker for meg. Jeg er rik. Gi mer så blir du like rik." Men bør man gi for få eller for å oppleve gleden ved å gi? Lover denne teksten rikdom? Kanskje er det er så lite mystisk som at den som gjerne gir til andre vil finne velvilje om hun selv skulle bli trengende?

Matt 6,24-34 | Å tjene to herrer

Vers 24 sier ikke at man må hate penger for å følge Jesus. Det er snakk om et hebraisk idiom. I stedet for å si: "Hva setter du på førsteplass og hva følger etter det?" sier man: "Hva elsker du og hva hater du?" Der er lett å kjenne seg igjen i bekymringene som nevnes enten man mangler penger, drømmer om penger eller er redd for å miste det man har. Men setter vi penger først når vi bekymrer oss? Jesu løsning er å søke først "Guds rike og hans rettferdighet"? "Guds herredømme" hadde kanskje vært en bedre oversettelse. Å søke Guds herredømme (Guds vilje) over liv og følelser og fremtiden og alt kan virkelig hjelpe. Og "hans rettferdighet" kan handle om en måte å leve på, nemlig i uselvisk kjærlig fellesskap, slik de første kristne gjorde. Lukas forteller at ingen av dem led nød, fordi de tok vare på hverandre (Apg 4,34). De kunne virkelig være trygge for "alt dette".

ETTERTANKE

Når Det nye testamente snakker om gavmildhet, bekymring og penger, er det i rammen av at menigheten virkelig fungerte som en storfamilie som stilte opp for hverandre. Hva er DIN drøm for menigheten? Hva skulle du ønske menigheten kunne bidra med i møte med dine bekymringer? Hva forventer du av Gud?

Hvordan unngå bunnløs gjeld

OVERSIKT

Hvis jeg gir alt jeg eier til kirken, hvordan vil økonomien min se ut? Er det smart å ta opp et personlig lån for å støtte kirkens misjon? Finnes det prinsipper i Guds ord som indikerer hva som er sunn og usunn ledelse? Er du en fiasko i Guds øyne hvis økonomien er så stram at det er vanskelig å betale regningene dine?

TEKSTENE:

- Ord 6,1-11
- 1. Tim 6, 3-10 + 17-19
- 1. Joh 2,15-17
- Matt 19,16-30

Elsker Gud late mennesker?

Hva er sammenhengen mellom på den ene siden å være lat eller å vise mangel på økonomisk fremsyn, og på den andre siden være fattig og ha gjeld? Hvilke tanker har jeg om folk som alt ordner seg økonomisk for, og de som synes det er vanskelig å få det hele til å fungere? Er suksess og penger et tegn på Guds nåde? Hva er betydningen av omstendighetene jeg ble født inn i?

Raushet og gjeld

Hva kan være konsekvensen av å "gi ved alle dører"? Er raushet medfødt? Blir du fattig hvis du er raus? Hvordan kan jeg øke rikdommen min, med påfølgende større gaver, hvis jeg bare må klare meg med det jeg har? Er Bibelen imot å være rik eller å unngå gjeld? Bør kirken ta opp lån for å bygge en kirke? Kan man ufrivillig havne i en bunnløs gjeldssituasjon? Bør jeg blande meg inn i andres liv når jeg ser at ting går feil vei?

Hva du elsker

Hva er forholdet mellom kjærlighet til midler og kjærlighet til Gud? Hvordan kan jeg unngå gjeld og tjene penger hvis jeg bare tenker på å samle en skatt i himmelen? Hvordan kan denne verden foreskygge det som skal komme? Hva er forholdet mellom personligheten du er og hvor mange midler du har? Bør jeg prøve å ikke eie noe for å ha en skatt i himmelen?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Ord 6,1-11 | Fornuftige disposisjoner

Sammenlign denne teksten med Matt 5,25-26. Har du noen gang rotet deg inn i noe økonomisk som viste seg å være en tabbe? Vers 10 spotter holdningen til den late som stadig utsetter å komme seg i gang fordi han bare må hvile og sove LITT mer. Hva sier DU til DINE barn?

1. Tim 6,3-10, 17-19 | Nøysomhet og rikdom

At "kjærlighet til penger er roten til alt ondt" var et kjent ordtak i datiden. Også GT advarer om at det å være rik kunne innebære noen utfordringer og fallgruver: (Sal 39,7; 49,7-11; Ordsp 11,4.16.28; 23,4; Fork 5;12-13). Paulus stempler videre de som ser på troen som en vei til rikdom som vranglærere.

1. Joh 2,15-17 | Det handler om hva du elsker

Johannes bruker ordet verden (kosmos) på ulike måter. Det kan bety universet/skaperverket eller menneskeverdenen generelt (1 Joh 3,17; 4,17 og Joh 1,10; Joh 3,16; 1 Joh 2,2) eller et ondt organisert jordisk system kontrollert av den ondes makt som har satt seg selv opp mot Gud og hans rike (1 Joh 4,3-5; 5,19; Joh 16,11). Det siste skal vi altså ikke elske. Men "så høyt elsket Gud verden at ..." (Joh 3,16).

Matt 19,16-30 | Når rikdom står i veien

Jesus begynner her å liste opp budene fra det femte og utover og den unge mannen hevder å ha holdt dem alle. Men Jesus utelater bevisst ett av dem – det siste som handler om begjær. Er dette nøkkelen til å forstå fortellingen? Ideen om at "nåløyet" var en liten byport kameler kunne komme gjennom uten bagasje, deles ikke av seriøse bibelkommentarer. På Jesu tid liknet heller ikke de arameiske ordene for tau og kamel. Meningen var å si at det var umulig. Liknende utsagn om elefanter og nåløyer finnes i samtidslitteraturen. I det apokryfe legende-skriftet *Peter og Andreas gjerninger* fra 200-tallet kommer Jesus tilbake som en 12 år gammel gutt og får et nåløye til å blåse seg opp slik at kamelen kunne gå gjennom, og styrtrike Onesiforos blir overbevist og omvendt og gir bort sin rikdom. Selv om dette er et eventyr, viser det at man forstod nåløyet bokstavelig på den tiden.

ETTERTANKE

Prøv å tenke etter hva slags følelser disse tekstene og spørsmålene har vekket i deg? Er du helt avslappet? Ble du frustrert? Kjenner du på bekymring? Skyldfølelse? Glede? Hva sier det om ditt forhold til penger at du reagerer som du gjør?

Penger på konto eller himmelsk rikdom?

OVERSIKT

Kampen mellom å ha verdier her på jorden og å samle skatter i himmelen er grunnlaget for mange misforståelser og konflikter. Hvordan kan man fremme evangeliet økonomisk, hvis man ikke jobber for å tjene penger på jorden? Hva mente Jesus med at vårt hjerte ofte fulgte vår rikdom, og hvilken praktisk betydning har det for meg?

TEKSTENE:

- 1. Mos 13,1-9
- Apg 2,42-47
- Luk 18,22-24

Rikdom og holdning

Da Abram fulgte Guds kall, var han veldig rik. Og rikdommen hans ble ikke mindre med årene. Kan jeg lære noe om hvordan det å ha penger påvirker min holdning i livet? Er rike mennesker mer komfortable når de ikke trenger å kjempe for dagens mat? I hvilken grad skyldes Abrams holdning til Lot hans rikdom og muligheter?

Er planøkonomi Guds plan for oss?

Det ser ut til at den første kristne menighet delte alle verdier seg imellom, og menigheten sørget for at alle fikk det de trengte. Hva tror du var årsaken til dette? Er det Guds intensjon at vi alle skal selge hus og bil og la menigheten styre utdelingen? Blir man mer opptatt av himmelriket om man oppgir all eiendomsrett?

Å spare eller bruke

Hvordan kan jeg balansere hensynet til å gi og hensynet til å ha noe å gi? Om andre må gi deg penger og dekke dine behov, vil man ikke da føle at man snylter på fellesskapet? Hvordan kan jeg i praksis best organisere verdiene mine slik at jeg verken er gjerrig eller sløser? Hva er forholdet mellom latskap, flid, framsyn og umiddelbar tilfredsstillelse?

Hvilke ressurser kan jeg samle i himmelen?

Hva tror du Jesus mente med å samle skatter i himmelen? Er dette i motsetning til å samle på ting i denne verden? Hvorfor uttrykkes det ofte en motsetning mellom jordisk rikdom og det å følge Jesus? Er Bibelen imot at jeg har flere biler, ferieturer, gulvvarme og en ismaskin i kjøleskapet?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

1. Mos. 13,1-9 | Hva er viktigst?

”Den gangen bodde kanaaneerne og perisittene i landet.” Disse folkene bodde i byer og landsbyer i dalene der det var mulig å drive med jordbruk. Abraham og Lot var i motsetning sauegjeterne, og var som nykommere henvist til høylandet mellom dalene. Nå er de i Betel på toppen av fjellkjeden midt i landet. På våre kart er venstre vest og høyre øst. Men dengang tenkte de øst var opp. Så Abraham foreslår at Lot enten reiser videre nordover (til venstre) i høylandet eller tilbake sørover (til høyre - de kom jo fra Egypt). Lot velger i stedet å dra rett fram - østover, ned i lavlandet helt bort til Sodoma. Abraham fortsatte nomadelivet i høylandet (v. 14) Lots etterkommere (ammonittene og moabittene) ble senere Israels fiender og første Mosebok setter dem allerede nå i et dårlig lys. Første skritt fra slektning til fiende, var altså at Lot valgte onde Sodoma heller enn nomadelivet i høylandet.

Apg 2,42-47 | Hvor felles skal vi være?

Det er vanskelig å si det bedre enn N T Wright: ”De første kristne levde som om de var én familie. Når du bor sammen som en familie under ett tak så ser du ikke stolen, bordet, melkekartongen eller kneippbrødet som mer ditt enn noen annen sitt. De som tjener penger i husholdningen ser ikke pengene som ”deres” men som familiens. Det er det det betyr å være familie . . . De første kristne så akkurat slik på det. Vi er ”familie”! Vi er brødre og søstre...” (N T Wrights: Acts for Everyone, part 1)

Luk. 18,22-24 | Er himmelen kun for de fattige?

Det var allerede en gruppering i Judea som praktiserte felleseie, nemlig Esseerne, og det er noen antydninger i evangeliene om at både døperen Johannes og Jesus hadde bekjente i det miljøet. Vi ser ellers fra det nye testamentet at 100 % felleseie ikke var normen. Familietanken var normen. Bortsett fra helt i starten (Apg 4,34) fortsatte medlemmer å eie hus privat som de så også lot menigheten bruke til samlinger. Selv i fortellingen om Ananias og Saffira sier Peter: Kunne du ikke bare ha beholdt pengene uten å lyve om dem? (Apg 5,4 sml div huseiere: 1 Kor 11,22; 1 Kor 16,19; Kol 4,15; 2 Tim 4,19; Filem 1,2).

ETTERTANKE

Har du opplevd en storfamilie på sitt beste? Skulle du ønske menigheten var mer eller mindre som en stor familie? Forklar. Hvilke grenser rundt privatlivet er viktig for deg? Når har du opplevd at menigheten har gitt deg reserve-familie?

Betydningen av det ubetydelige

OVERSIKT

Jesus viste at Gud ofte regner på en annen måte enn vi vanligvis gjør og snur ofte våre intuitive hierarkier på hodet. Hvordan kommer dette til uttrykk i måten du behandler andre mennesker på? Det er ofte den uuttalte holdningen som viser hvordan du vurderer andre. Dette er vanskelig å skjule.

TEKSTENE:

- Luk 4,16-30
- Mark 12,41-44
- 2 Mos 23,10-13
- Åp 11,5-19

Hvem er Guds utvalgte?

Vi vet at vi bør hjelpe de vanskeligstilte og ikke diskriminere andre. Men hvor går grensen for vår hjelp? Hvordan opplever vi mennesker som selv har valgt en dårlig vei, eller de som er født på en annen måte enn oss? Hvordan ville du reagert hvis alle tiggerne og de narkomane satt på toppen av Guds rike, mens din egen menighet ble henvist til siderommet? Hvordan ser jeg min egen verdi i Guds øyne og hvilken forpliktelse har jeg overfor de som ikke er som meg?

Hvor viktig er det uviktige?

Hva er det som gir noe verdi? Er verdier avhengig av fellesskapets interesser? Hva kan du si om forskjellen mellom vårt syn på verdier og Guds? Er vekst det viktigste i livet? Er lavkonjunktur i et land et onde? Hva ville skje hvis all industriell aktivitet eller landbruk stoppet opp i en periode? Hvordan kan vi anvende prinsippene for sosial omsorg i dag?

Hvorfor styre en planet som er på vei mot katastrofe?

Hvordan påvirker det verden om jeg kaster flasken i naturen eller om jeg panter den? Hvorfor skal jeg engasjere meg i klimakampen når verden er på vei mot ødeleggelse? Hvordan kan vi fortelle andre om verdens ende og samtidig beskytte naturen?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Luk 4,16-30 | Forargelsen over andres gale verdisyn

Er det Jesus som ødelegger den gode stemningen eller er den alt ødelagt? Når Jesus siterer fra Jesaja 61, utelater han rett og slett "en hevners dag fra vår Gud" noe som sikkert skuffet mange romer-hatere. Vers 22 kan da også oversettes: "Alle vitnet om ham og var bestyrtet over nådeordene som kom fra hans munn." Derfra går det utfor. En slik tolkning gir også mening for fortsettelsen hvor Jesus "gnir inn" at Gud har venner på tvers av alle etniske skillelinjer. Det er da de prøver å drepe ham.

Mark 12,41-44 | Verdier etter øynene som ser

I følge den jødiske skriftsamlingen Mishna var det i templet 13 trompet-formede bøsser som man kunne legge penger i og Josefus hevder tempelet fikk inn masse penger. Et annet sted siterer Jesus Jeremia 7 som sammenlikner templet med et sted der røvere samler det de røver (Mark 11,15-19), mens de bl. a. undertrykker enkene (Jer 7,6.11). I verset før sier Jesus at de skriftlærde "eter enker ut av huset" (Mark 12,40). Mynten enken gav to av, utgjør en hundredels daglønn, en ganske meningsløs gave rent økonomisk. Men Jesus tenkte annerledes.

2. Mos 23,10-13 | Sammenhengen mellom vekst og fattigdom?

Man har ingen historiske eller bibelske spor av at Israelfolket faktisk praktiserte sabbatsårene. Faktisk antyder 2 Krøn 36,21; 3 Mos 26,34.43 og Daniel 9,2 og 24 at bortføringen til Babylon som skulle vare 70 år, tilsvarte 490 år med tapte sabbatsår. Legg også merke til hvordan omsorgen for de fattige og slavene og til og med dyrene og naturen var bakt inn i sabbats-tenkningen (Sml 3 Mos 25). Hva kan være grunnen til at dette aldri ble systematisk praktisert?

Åp 11,15-19 | Ødeleggelsen som en del av gjenopprettelsen

Teksten forteller om et oppgjør med de som "ødelegger jorden". Pakt-kisten kommer til syne, den som inneholdt lovtavlene der sabbatsbudet på en spesiell måte peker på Gud som skaperen av jorden. Om vi kobler dette med de økologiske og sosiale perspektivene rundt sabbatsårene (se ovenfor) blir det vanskelig å hevde at Bibelen ikke bryr seg om hvordan vi forvalter planeten (sml Rom 8,19-22).

ETTERTANKE

På hvilken måte bør vi engasjere oss i klimasaken? Bør vi vektlegge verdens tilstand mer enn egen helse når vi snakker om livsstil? De store linjene mer enn personlige livsstilssynder? Det sies at "djevelen er i detaljene." Er vi blitt for opphengt i detaljer?

Betydningen av en positiv visjon

OVERSIKT

Alle mennesker ser ut til å ha en innebygd driv til å skape et godt liv for seg selv og de som står dem nærmest. Men ikke alle får det til. Er vi forutbestemte til å lykkes eller mislykkes? Hvilke kriterier er viktige for å lykkes i livet og hvilke forhold er nødvendige som vi ikke har kontroll over? Hvilken rolle har Gud i min streben etter suksess i livet?

TEKSTENE:

- 1 Mos 39,1-23
- Matt 11, 7-15
- 1 Tim 5,1-25
- Ord 22,1-9

Nederlag eller suksess

Når man ser på omgangskretsen eller menigheten sin, vil de fleste kunne rangere menneskene på en skala over hvordan de har lyktes i livet. Det er noe vi ofte gjør ubevisst. Og vi søker ofte fellesskap med de som ligner på oss eller som vi skulle ønske vi liknet. Hva er kriterier for suksess for deg? Hvordan bruker du kreftene dine for å oppnå dette? Har andre en annen motivasjon, og i så fall hvilken? Hvilke faktorer er synlige og hvilke er usynlige?

Tro og ytre rammer

Få av oss lever uten å bli observert av andre. Hva er betydningen av signalene livet ditt sender ut? Hvordan kan vi unngå å dømme andre etter det vi ser? Hvordan håndterer vi friksjonen som kan oppstå av måten vi eller andre lever livet på? Hvordan forholdt Jesus seg til de sosiale hierarkiene?

Den indre suksessen

Er ydmykhet de fattiges krone og arroganse de velstående's pris? Hvilken betydning har den indre karakteren for hvordan du har det i livet? Er tro og karakter et middel til rikdom? Hva er betydningen av dine tanker og visjoner for å skape fremgang i livet? Er det feil å drømme stort. Hvor går grensen for at drømmer bare blir et luftslott?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

1 Mos 39,1-23 | Fra nederlag til suksess

"Gud var med Josef" (v 2, 21 og 23 sml 1 Mos 26,3.24.28; 28,15; 31,3; 1 Sam 10,7; 2 Sam 7,9; 1 kong 1,37). Han ble solgt som slave og senere satt i fengsel for noe han ikke hadde gjort, men "Gud var med ham". Noe med Josef gjorde at "alle" stolte på ham og ville ha ham på laget? Han var midt i Guds plan og oppførte seg også slik.

Matt 11,7-15 | Fra suksess til nederlag?

Herodes Antipas som regjerte Gallilea-området, bodde i slott og kledde seg i purpur. Han laget også mynter i sitt navn med bilde av siv som svaiet i vinden – et kjent motiv fra Gallileasjøen. Kanskje er det dette Jesus refererer her. Han spør hvorfor folket var mer tiltrukket av en fattig profet enn av slott og purpur og bekrefter at intuisjonen dere var riktig. Johannes var, som forløperen for Messias, det absolutte høydepunktet i den gamle tidsalder. Men selv den minste i Guds rike er større enn Johannes. Ikke større i karakter eller innsats, men rett og slett i status, fordi Guds rike gir selv de minste av oss en slik status. Om man får være borger i Guds rike er man rett og slett superheldig! Men spørsmålet som gjenstår er jo: Var Johannes liv nå mislykket, siden han var satt ut av spill av Herodes som snart skulle drepe ham?

1. Tim. 5, -25 | Hva har troen å gjøre med et velordnet liv?

Menigheten i Efesos drev sosialarbeid. Det var en egen pensjonsordning for å forsørge enker. Når man ble 60 år var man blitt gammel dengang. Å ha vært "en manns kone" utelukker ikke at hun kan ha vært dobbelt enke (at begge ektemennene døde). "En manns kone" var et uttrykk for å være trofast i ekteskapet på samme måte som "en kvinnes mann" (1 Tim 3,2). Hvilke økonomiske prinsipper finner du om privatliv og menighet i Paulus instruksjoner?

Ord. 22,1-9 | Karakteren som suksesskriterium

Hebraiske ordspråk gir tommelfinger-regler ... ofte litt overdrevent og enten-eller. Man kan altså ikke se på ordspråk som uttrykk for "naturlover" eller ufravikelig "karma". Men de uttrykker livsvisdom basert på observasjoner av livet på en fyndig og minneverdig måte. Hvor mye av det som står i denne teksten tenker du fremdeles er relevant for deg?

ETTERTANKE

Hvem mener du er heldige? Hvem er vellykket? Hva vil du helst ikke angre på at du har prioritert eller prioritert bort når livet ditt nærmer seg slutten? Lever du etter de prioriteringene nå?

Misunnelse blir du ikke rik av

OVERSIKT

Forsiden til mange aviser appellerer til misunnelse og slår fast at kjente personer enten tjener mer eller har mer. At andre har noe jeg selv ønsket (men ikke har), taler til en del av vårt indre som ikke alltid er forenlig med Bibelens fortelling.

TEKSTENE:

- Luk 12,13-34
- Jes 14,12-14
- Joh 12,1-11
- Apg 5,1-11

Mer av alt - hele tiden

Det meste av det vi kjøper er ikke verd å reparere. Vi kjøper nytt. I gamle dager hadde du kanskje to par sko eller to skjorter. I dag fungerer ikke dette. Alt rundt oss oppfordrer til å bruke mer og mer og å kjøpe flere ting ... nye ting. Å ha noe som andre ikke har, betyr at vi har muligheter som andre ikke har, eller at vi har tatt bedre valg enn naboen. Andre europeiske kulturer verdsetter ofte gullhåndtak mer enn en kjøkkenvask. Det som kan sees av andre har stor verdi. Hva gjør dette med oss mennesker? Hvor går grensene mellom den sunne fornyelsestrangen og ønsket om å vise status? Hvordan skal vi forholde oss til andre som tilsynelatende har verdier vi ikke forstår eller liker? Er det Guds tanke at vi skal være middelmådige og ikke utstråle fremgang og fornyelse?

Hva er problemet?

Hvilke grunnleggende problemer er en del av vår personlighet og kan dette fjernes før Jesus kommer? Hvorfor tror mange at munkelivet er bedre enn konges liv?

Begjær og tyveri

Hvorfor tror du begjær er nevnt i de ti bud? Er ønsket om å få det bedre et uttrykk for begjær? Kan vi se på forbrukerkultur som tyveri av planetens ressurser? Hvordan kan vi bli oppmerksomme på egen selvrettferdighet i de valgene vi tar. Har vi holdninger som ikke er «himmelske»? Hvordan kan vi lære barn og unge en bedre vei uten at de føler at vi fratar dem noe godt?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Luk 12,13-34 | Samleren

“Ta dere i vare for all slags grådighet” sier Jesus i vers 15. Teksten gir flere eksempler på situasjoner der pengene kan feste grepet: (1) Når det er penger man har rett til, men ikke får tak i, lurer bitterheten (vers 13); (2) Når man plutselig har mye mer enn man har regnet med, lurer selviskheten (versene 16-19) og (3) Når man har alt for lite penger, lurer bekymringen (versene 22-29). Hvor mener så Jesus at det gode livet er? Jo, det er to ting hans etterfølgere har som “hedningene” ikke har: En himmelsk Far og et liv i Guds rike: Guds familie - menigheten.

Jes 14,12-14 | Grådighetens opphav

Dette er fra en spottevisе om Babels konge. Men som i sangen om kongen av Tyros (Esek 28) merker vi her et kosmisk språk og aner derfor at sangen låner språk fra en annen og større fortelling - en saga om et himmelsk vesen som ble grepet av begjær etter å karre seg opp og fram. Det er lett å synge spottevisе om Babel. Men når har DU nok? Har du definert nok? Går det an?

Joh 12,1-11 | Når er vårt forbruk basert på tyveri?

300 denarer var en årslønn. Om noen brukte for eksempel 500 000 kroner på en kveld på spa for pastoren ville nok vi også reagert. Men Johannes påstår at Judas drev med underslag fra pengekassen og at han derfor hadde en ekstra grunn til å være litt sur. Han stjal selv penger som kunne vært gitt til de fattige.

Apg 5,1-11 | Den stygge siden av begjær

Dødsfallet til Ananias og Safira var og er forstyrrende. Menigheten var det nye tempelet der Gud bodde, og Guds hellige nærvær krevde ærbødighet. I bevisstheten spøkte fortellingen om Ussa som ble offer for respektløs omgang med paktskisten. Farlig Hellighet kaller N. T. Wright det. (Acts for Everyone, Part 1: Chapters 1-12). Tenker vi i dag for trivielt om Gud og menighet og hva som er “dyrt og hellig”? Fortellingen er vel også en invitasjon til å dukke ned i følelser av stolthet, skam, ære og begjær. Hvorfor i all verden sa de det ikke bare som det var? Hvorfor prøvde de å fremstå som bedre enn de var? Hva drev dem egentlig til å gjøre noe de visste var tvilsomt? Når gikk det galt?

ETTERTANKE

Har du opplevd begjær etter penger, ting eller status? Har du opplevd troen som en hjelp til ikke å sitte fast i slike følelser? Har du opplevd omsorg fra din himmelske Far eller fra menigheten?

Rikere av å gi?

OVERSIKT

Blir du rik hvis du gir bort alt? Hvilke prosjekter gir du mest til og hvilke motiver leder deg? Er det forskjell på vanlig filantropi og å gi til menighetens arbeid? Er din glede ved å gi et uttrykk for et ønske om anerkjennelse?

TEKSTENE:

- Fork 5
- Ord 27,18-27
- 2 Kor 4,1-18
- Sal 37,21-29

Kampen for å overleve

Bibelen snakker om rikdom og velstand som et resultat av både innsats, rettskaffen omsorg og Guds velsignelse. Er Bibelen imot at vi planlegger fremtiden og gir oss selv de beste forutsetninger for et godt liv? Hvordan kan et slikt prosjekt komme på feil spor? Hvordan påvirker det deg når du møter mennesker som skaper sin egen ulykke? Hva er forbindelsen mellom Guds velsignelse og velstand?

Den skjulte skatten

På hvilken måte påvirker det dine disposisjoner at det usynlige er viktigere enn det synlige? Hvordan navigerer du i forhold til andre som virker veldig opp-tatt av jordiske ting? Gjør tanken på livet etter dette deg mer eller mindre engasjert i lokalsamfunnet eller miljøvernet? Hvilken autoritet hadde Paulus til å undervise menigheten om dette?

Raushet kan gi fordeler

Å være raus betyr at du har noe å gi. Hva er fordelene med å være gavmild? Hvordan unngår vi et konfliktfylt arveoppgjør for de etterlatte? Menn samler ofte ting i garasjen. Er det større lykke i bare og eie en tannbørste og et kredittkort? Er det minimalistiske livet bedre i Guds øyne og et tegn på fromhet? Hvordan kan du være rik på livets nødvendigheter og likevel utstråle en himmelsk holdning? Hvordan påvirker ideen om "noe for noe" (quid pro quo) ditt syn på å bli frelst eller å være et Guds barn? Får du det du fortjener i livet og hvordan kan du hjelpe andre til å motbevise dette?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Fork 5 | Den midlertidige velstand

Forkynneren er skrevet fra perspektivet til Salomo som hadde ALT: et møte med Gud i en drøm, visdom, spennende prosjekter innen bygg og handel, ubegrenset rikdom, over 1000 kvinner i haremet, ubegrenset makt på hjemmebane og berømmelse og innflytelse langt utover landets grenser (1 Kg 10,4-5). «Kongen gjorde sølv og gull like vanlig i Jerusalem som stein, og sedertre like vanlig som morbærtrær i lavlandet.» (2 Krøn 1,15). Er det noe du noen gang har drømt om som Salomo ikke hadde? Salomos suksess gir tyngde bak ordene i forkynneren! Hva er det EGENTLIG som gir livet mening?

Ordsp 27,18-27 | Om å være tilfreds

I diktet *Stjerneskudd* skriver Arnulf Øverland nesten som i denne teksten: Atter faller en stjerne / mange - det er som de sner!
Jeg har de ting som jeg trenger, / jeg ønsker mig ikke mer.
Jeg sitter med tak over hodet, / har brød og natteleie
Og en som vil dele med mig. / Mere kan ingen eie.
Hva er viktigst i ditt liv: Lykke, mening eller tilfredshet?

2 Kor 4,1-18 | Skatten vi lett glemmer

Vince Esterman som har plantet menigheter i sekulære Paris, forteller at når han snakker med rike mennesker om evangeliet, nytter det ikke å si: «Er ikke livet ditt tomt og meningsløst? Føler du ikke at det er noe som mangler?» For de opplever det ikke slik i det hele tatt. De har det godt med både jobb, familie og fritid. I stedet sier han: «Jeg har faktisk noe du ikke har Jeg kan noe du ikke kan, jeg vet hvordan man snakker med og er sammen med Gud». Hvor viktig er denne dimensjonen i livet ditt?

Salm 37,21-29 | Gavmildhet og belønning for riktige disposisjoner

Denne salmen inneholder ordspråk og visdomsord som er organisert alfabetisk etter forbokstaver i ordene ... antakeligvis som en del av pensummet for barna for å lette utenat læring. Ville du likt om barna dine kunne denne salmen utenat? Er det alltid slik at det gode vi gjør, kommer tilbake til oss? Kan rauhhet virkelig være en vei til økonomisk trygghet? Kan vi stole på at dersom vi er til å stole på vil folk stole på oss?

ETTERTANKE

Når er nok, nok? Hva skal til for at vi skal være tilfreds? Øver vi oss i på takknemlighet? Øver vi oss på å ta inn over oss Guds nærvær og Guds ord? Investerer vi tiden vår i det som på lang sikt gir mest mening? Når er du lykkeligst?

Religiøs naivitet?

OVERSIKT

Er det bare de fattige som har økonomiske kriser? Er det fordi de er for gavmilde? Eller skyldes det feil disposisjoner eller risikofylte investeringer? Hvem som helst kan havne i en finanskriser. Dette fører ofte til handlingslammelse. Hvordan kan jeg hjelpe meg selv eller andre til å ta tak i en slik situasjon og hva har dette med tro og kristenliv å gjøre?

TEKSTENE:

- **2. Krøn**
20,1-30
- **Sal 15**
- **Ord 14,8-34**

Religiøs naivitet

Noen kristne blir anklaget for å være religiøst naive. Er det naivt å unnlate å forutse kriser og problemer, og stole på at Gud løser saken? Hvor går balansen mellom å tro at Gud ordner opp, eller at vi selv må ordne opp? Kan vi lære noe av hvordan Israel håndterte livstruende kriser? Hvordan ville religiøse prinsipper vært til nytte for vår tids kriger?

Rettferdighet og økonomi

Hva tenker du når du møter en virkelig frekk person med mye penger? Lønner det seg økonomisk å være hyggelig og vennlig? Hvilken sammenheng er det mellom å være et etisk godt menneske og å ha kontroll over livet? Hvordan takler du trangen til å jukse når du føler deg presset? Er god økonomi Guds belønning? Hvor mye betyr god råd for deg sammenlignet med annen velferd?

Selvpåført dumhet

Reklame handler ofte om rikdom, venner og status. Mange blir lurt på nett av fantastiske tilbud eller beskjed om at man har vunnet en stor premie. Hvor lett kan vår adferd på Internet bidra til økonomiske problemer? Er det noen prinsipper i Bibelen som nevner hva som kan gjøres for å unngå selvpåførte utfordringer? Kan noen prinsipper utledes fra bibeltekstene selv om disse tingene ikke er nevnt direkte? Hvordan kan jeg være til hjelp for andre når jeg ser at ting går galt? Hvor mye skal jeg blande meg inn i andres liv?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

2 Krøn 20,1-30 | Religiøs naivitet eller visdom?

«Redsel for Gud kom over alle land og riker da de hørte at Herren hadde kjempet mot Israels fiender» (2 Krøn 20,29). Dette er kosmisk språk. Guds fiender ødelegger også seg selv uten at Gud eller Israel bruker vold. Denne visjonen av Guds dom fascinerte senere profeter. Når Joel senere skriver om dommen, ser han folkeslagene samlet i «Josjafats dal» som han også kaller «dommens dal». Josjafat betyr «Gud dømmer» (se Joel 3,7; 17-19). Språket fra Joel-teksten blir igjen brukt om dommen i Åpenbaringsboken (14,18-20) i en av de voldeligste tekstene i hele Bibelen. Men fortellingen om Josjafat snur det hele på hodet. Guds dom er å overlate oss til konsekvensene av våre egne handlinger. Var Josjafat naiv når han sendte koret først i krigen? Han var faktisk også klar til å sloss, selv om Gud sa de skulle slippe. Men hans tro på Gud, og Guds overraskende løsning har inspirert troende i tusener av år siden.

Salme 15 | Det etiske menneske

Hvem får bo i Guds telt? Tenk å få lov til det. Der er man både beskyttet og velsignet. Svaret: 1. De som har personlig integritet (what you see is what you get) (v.2). 2. De som ikke river ned andre (v.3). 3. De som forblir på det godets side, selv når de tilsynelatende taper på det (v.4). 4. De som er generøse med pengene sine mot de trengende (v.5a). Og 5. De som ikke lar seg friste av urettferdig vinning (v 5b).

Ord. 14,8-34 | Dumhet, visdom, selvbedrag

Ordspråkene er noen ganger vanskelige å oversette så her kan det være spennende å sammenlikne oversettelser. Legg likevel merke til hvor mye som er svært så gjenkjennelig – selv etter flere årtusener. Her har forfatteren tilsynelatende slengt sammen en masse ordtak som han mener vil sette livet på en god oppadgående kurs. Om om de praktiseres med tålmodighet og integritet vil de lede til både ære, anerkjennelse og kanskje til og med rikdom. Mens snarveiene leder motsatt vei.

ETTERTANKE

Mange troende er svært opptatte av hva som er rett og galt ifølge Guds ord. Men hva med hva som er sunt og smart? Dersom skapere står bak Bibelen, vil det vel ikke være motsetning mellom sunt og sant? Jesus sa at profeter skulle kjennes på fruktene, og at hele Guds åpenbaring måtte tolkes i lys av kjærlighetsprinsippet. På hvilke måter bruker du kjærlighet og sunnhet som kriterier for å sjekke om din egen bibeltolkning er riktig? Kan en ukjærlig og psykologisk nedbrytende anvendelse av en bibeltekst være rett?

Trofasthetens belønning

OVERSIKT

Hva vil det si å være trofast i forvaltningen av egne eller andres verdier? Opptrer du annerledes med ansvaret for egne verdier enn for andres? Er det nødvendigvis mangel på trofasthet og visdom når du havner i trøbbel? Er det fremdeles tryggest å ikke investere i noe som kan forbedre situasjonen eller øke verdiene?

TEKSTENE:

- **Matt 25,14-30**
- **Hebr 11,1-16**
- **Åp 21,1-8**

Troens belønning

Ideen om at ting går bra for de trofaste og dårlig for de troløse, følger tanken om at Gud lønner de som gjør det rette, tror det rette eller lever livet på den rette måten. Hvordan unngår du å dømme dem som ikke gjør det så bra som deg? Er du kristen fordi du vil bli belønnet i evigheten? Ville du være en troende om det ikke var noe mer enn dette jordiske livet?

Personlig utvikling

Vår kultur setter ofte individet over fellesskapet. "Det er ved å realisere meg selv at jeg får det gode liv." På sosiale medier fremstiller vi livet vårt best mulig for å høste anerkjennelse. Når vi slik «isenesetter» livet vårt, opptrer vi ofte som om alt handler om "meg selv"? Er dette forenelig med det Paulus skriver om troende mennesker som led savn, men som hadde den usynlige verden i tankene? Bør jeg som troende gå med bøyd nakke? Er det noe galt med å utstråle suksess og glede som belønning for gode valg?

Guds gavmildhet

Den nye jorden, fravær av sykdom og problemer, er lovet til alle som aksepterer Guds tilbud om frelse. Tror du at Adam og Eva opplevde livet med Gud som en belønning? Er det forskjell på det første Eden og det andre i denne sammenhengen? Gir belønning mening om den ikke sees i lys av tap? Hvordan kan din neste bli tiltrukket av din presentasjon av Guds gave? Vil det å være himmelvendt føre til handlingslammelse i hverdagen?

KOMMENTARER TIL UKENS TEKSTER

Matt 25,14-30 | Endring eller status quo

Fra denne liknelsen kommer ordet «talent» - brukt også om evner og ferdigheter (som i "America's got Talent»). Den kan forstås på to måter. (1) Jesus forbereder disiplene på at han skal være lenge borte, før han kommer igjen for å dømme levende og døde. (2) Gud hadde forlatt Israel før Salomos tempel ble ødelagt av Nebukadnesar (Esek 8,6; 9,3; 10,4.18-22; 11,22-25). Ingen fortelling sa at Guds nærvær hadde kommet tilbake. De ventet ennå. Hadde Israel forvaltet sin arv klokt? De som hørte på Jesus og var villige til å videreutvikle jødedommen til noe nytt og større, var gode tjenere. De som bare hadde "gravd" seg ned i tradisjonen var dårlige tjenere. Dommen da den dårlige tjeneren mistet alt, var Jerusalems fall i år 70. Hva ville Jesus tenkt om vår forvaltning av det vi har arvet - fra naturen til vår trostradisjon. Videreutvikler vi? Eller søker vi å bevare status quo?

Hebr 11,1-16 | Selvrealisering, håp og savn

I alle gode fortellinger, skal hovedpersonen noe. Det er et mål å nå og en vei til målet. Folk som ikke har noe mål eller vilje blir sjelden hovedpersoner i spennende historier. Slik er det også med Guds historie. Den er på vei... mot et herlig mål. De troende levde i lys av et løfte som formet livet deres. Hvordan former vår visjon av Guds rike våre liv?

Åp 21,1-8 | Hvordan forvalter vi fremtidsdrømmen?

Ny himmel, ny jord, nytt Jerusalem som også er det nye tempelet. Nytt, nytt, nytt. Men har det gamle blitt erstattet eller fornyet? Troen på "erstattet" har tidligere ført til en bruk og kast innstilling til naturen "siden alt likevel snart skal brenne." Men i vers 5 står det ikke «Jeg gjør alle ting på nytt» det står «Jeg gjør alle ting nye». Og Paulus skriver: «For det forgjengelige må bli kledd i uforgjengelighet, og det dødelige må bli kledd i udødelighet» (1 Kor 15:53). «For også det skapte skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten og få den frihet som Guds barn skal eie i herligheten» (Rom 8,21). Og Johannes selv advarer med sterke ord «de som ødelegger jorden» (Åp 11,18).

ETTERTANKE

Å være troende er å drømme Guds drømmer sammen med ham: drømmen om helbredede relasjoner og en helbredet planet. Mens vi venter er det vårt privilegium å leve ut den drømmen om forsoning og helbredelse. Hele evangeliet kan oppsummeres i de håpefulle ordene: «Jesus er Herre» - «Kom Herre Jesus».